

ÖZET: Refakat izni verilmesine esas sağlık kurulu raporunun kuruma ne zaman iletilmesi gerektiği, refakat izninin başlangıç tarihi, sağlık kurulu raporunda bulunması zorunlu ifadeler, hasta olan kişiye bakacak başka kişilerin bulunması halinde memura refakat izninin verilir verilmeyeceği ile refakat izni verilmesinde kurumun takdirinin bulunup bulunmadığı hk. (03/09/2015-5725)

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 105 inci maddesinin son fıkrasında yer alan refakat iznine dair hükmün uygulanmasına ilişkin olarak aşağıda yer verilen hususlarda Başkanlığımız görüşünün talep edildiği ilgi yazı ve ekleri incelenmiştir.

1-Bakanlığınızda görev yapan personelin babasının hastalığı sebebiyle aldığı sağlık kurulu raporuna istinaden 20/04/2015-20/07/2015 tarihleri arasında kullanmak üzere refakat izni talebinde bulunduğunu, söz konusu iznin Bakanlığınızca 10/06/2015 tarihinde onaylandığını, ilgilinin refakat izninin onaylanmasını beklediği sırada yıllık izin kullandığını belirterek, ilgilinin kullanmış olduğu yıllık iznin refakat izninden sayılıp sayılmayacağı,

2- Bakanlığınızda görev yapan personelin oğlunun hastalığı sebebiyle aldığı iki hekim imzalı raporda "Annesi ... 04/07/2015 tarihinden itibaren 17/07/2015 tarihine kadar evde refakat etmek mecburiyetindedir." ifadesinin yer aldığını, söz konusu raporun Bakanlığınızca değerlendirmeye alınmadan ilgilinin refakat izni kullanmaya başladığını belirterek, ilgilinin kullanmış olduğu bu sürenin refakat izninden sayılıp sayılmayacağı,

3- Bakanlığınızda görev yapan personelin annesinin hastalığı sebebiyle aldığı sağlık kurulu raporuna istinaden 09/07/2015 tarihinden itibaren 1 aylık refakat izni talebinde bulunduğunu, söz konusu raporun mevzuata uygun olduğunu, ancak ilgilinin kendisinden başka annesine bakabilecek 6 kardeşinin bulunduğu, diğer kardeşlerinin de refakat izni alabileceğini belirterek, ilgilinin refakat izni talebinin reddedilip reddedilmeyeceği,

4- Bakanlığınızda görev yapan personelin oğlunun hastalığı sebebiyle aldığı sağlık kurulu raporuna istinaden 08/07/2015 tarihinden itibaren 3 aylık refakat izni talebinde bulunduğunu, sağlık kurulu raporunun mevzuata uygun olduğunu, ancak yapılan incelemede ilgilinin eşinin hemşire olduğunu ve 15/07/2015 tarihinden itibaren 30 gün hastalık raporu aldığını belirterek, refakat iznini eşinin kullanabileceği hususu da göz önüne alındığında ilgilinin refakat izin talebinin reddedilip reddedilmeyeceği.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 105 inci maddesinin son fıkrasında; *"Ayrıca, memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, üç aya kadar izin verilir. Gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılır."* hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, 29/10/2011 tarihli ve 28099 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Devlet Memurlarına Verilecek Hastalık Raporları ile Hastalık ve Refakat İznine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Refakat iznine ilişkin esaslar" başlıklı 10 uncu maddesinde *"1) Memurlara 657 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin son fıkrası uyarınca izin verilebilmesi için memurun;*

a) Bakmakla yükümlü olduğu ana, baba, eş ve çocuklarından birinin,

b) Bakmakla yükümlü olmamakla birlikte refakat edilmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocuklarıyla kardeşlerinden birinin, ağır bir kaza geçirdiğinin veya tedavisi uzun süren bir hastalığı bulunduğu sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi zorunludur.

(2) Birinci fıkra çerçevesinde düzenlenecek ve refakat sebebiyle izin verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunda; refakati gerektiren tıbbî sebepler, refakat edilmediği takdirde hayatı tehlike bulunup bulunmadığı, sürekli ve yakın bakım gerekip gerekmediği, üç

ayı geçmeyecek şekilde refakat süresi ve varsa refakatçinin sahip olması gereken özel nitelikler yer alır. Gerekli görülmesi hâlinde üç aylık süre aynı koşullarda bir katına kadar uzatılır.

(3) Aynı kişiyle ilgili olarak aynı dönemde birden fazla memur refakat izni kullanamaz.

(4) Aynı kişi ve aynı vakaya dayalı olarak verilecek refakat izninin toplam süresi altı ayı geçemez.

(5) İzin süresi içinde refakati gerektiren durumun ortadan kalkması hâlinde memur iznin bitmesini beklemeksizin göreve başlar. Bu durumda veya izin süresinin bitiminde, göreve başlamayan memurlar izinsiz ve özürsüz olarak görevlerini terk etmiş sayılarak haklarında 657 sayılı Kanun ve özel kanunların ilgili hükümlerine göre işlem yapılır.

(6) Refakat izni kullanılırken memurun aylık ve özlük hakları korunur." hükmü yer almaktadır.

657 sayılı Kanunda yer alan yıllık izin, doğum sebebiyle verilen aylıksız gibi bazı izin türlerinde iznin kullanılabilmesi için öncelikle iznin verildiğine dair onayın çıkması gerekmekte olup, bu onayda kullanılacak iznin başlangıç ve bitiş tarihleri de belirlenmektedir. Ancak, mezkur Kanunda yer alan hastalık izni gibi izin türlerinde ise memur raporu aldığı anda izni kullanmaya başlamakta, raporlar mevzuatta belirlenen sürede kuruma intikal ettirilmekte, kurumca mevzuata uygun olup olmadığının tespiti yapılmakta, usule uygun raporlar izne çevrilmekte, usule aykırı rapor ise izne çevrilmeyerek memura görevine başlaması gerektiği hususunda bildirim yapılmaktadır.

Bu çerçevede, refakat izni verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunda rapor tarihi itibariye hasta olan kişinin hayati tehlikesinin bulunduğu, sürekli ve yakın bakıma muhtaç olduğu ve bu tarihten itibaren raporda belirtilen süre kadar refakat izni verilmesinin lüzumlu olduğu belirtilmekte iken, refakat izninin başlangıç tarihi hususunda rapor tarihinin esas alınmayıp kurumca izin verilme tarihinin esas alınması kamu kurumunun sağlık kurulunun yerine geçip hasta olan kişinin refakate ihtiyaç duyduğu tarihin tespit edilmesinde karar makâmı olmasının kabulü anlamına gelecektir. Bu durumun ise kabul edilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir. Ayrıca, refakat izninin başlangıç tarihinin, iznin kurumca onaylanması tarihinin esas alınarak belirlenmesinin bir diğer sakıncası izin onayının geç alınması suretiyle memurun mağdur edilebilmesi hususudur.

Diğer taraftan, refakat izninin verilebilmesi için sağlık kurulu raporlarının en kısa sürede kuruma intikali ve kurumlarca ivedilikle söz konusu raporların mevzuata uygun olup olmadığının değerlendirmesi gerekmekte olup, bu husus mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uygun olmayan raporların tespit edilerek raporun izne çevrilmediğinin ve görevine başlaması gerektiğinin memura bildirilmesi açısından önem arz etmektedir. Mezkur Yönetmelik hükmünde bu konuya dair bir hüküm bulunmamasıyla birlikte, hastalık raporlarının kuruma intikali, kurumca incelenmesi ve usule aykırı hastalık raporlarına ilişkin olarak memura yapılacak işleme dair mezkur Yönetmeliğin 7 nci maddesinin üçüncü ve beşinci fıkrası hükümlerinin, refakat iznine esas sağlık kurulu raporlarının kuruma intikali, kurumca incelenmesi ve usule aykırı sağlık kurulu raporlarına ilişkin olarak memura yapılacak işleme dair hususlarda uygulanabileceği düşünülmektedir.

Mezkur Yönetmeliğin "Hastalık izni verilmesi" başlıklı 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında, "Kamu hizmetlerinde aksamaya yol açılmaması ve bu Yönetmelik ile belirlenen usul ve esaslara uygunluğunun tespit edilebilmesi için, hastalık raporlarının aslının veya bir örneğinin en geç raporun düzenlendiği günü takip eden günün mesai saati bitimine kadar elektronik ortamda veya uygun yollarla bağlı olunan disiplin amirine intikal ettirilmesi; örneği gönderilmiş ise, rapor süresi sonunda raporun aslının teslim edilmesi zorunludur..." hükmü, aynı maddenin beşinci fıkrasında ise "Bu Yönetmelik ile tespit edilen usul ve esaslara uyulmaksızın alınan hastalık raporlarına dayanılarak hastalık izni

verilemez. Hastalık raporlarının bu Yönetmelik ile tespit edilen usûl ve esaslara uygun olmaması hâlinde bu durum memura yazılı olarak bildirilir. Bu bildirim üzerine memur, bildirim yapıldığı günü takip eden gün göreve gelmekle yükümlüdür. Bildirim yapıldığı hâlde görevlerine başlamayan memurlar izinsiz ve özürsüz olarak görevlerini terk etmiş sayılarak haklarında 657 sayılı Kanun ve özel kanunların ilgili hükümleri uyarınca işlem yapılır." hükmü yer almaktadır.

Bu itibarla,

- Refakat izni verilmesine esas teşkil eden sağlık kurulu raporunun en geç raporun düzenlendiği günü takip eden günün mesai saati bitimine kadar kuruma intikal ettirilmesi gerektiği,

- Refakat izni verilmesine esas teşkil eden sağlık kurulu raporunun refakat iznine ilişkin mezkur Kanun ve Yönetmelik hükmünde yer alan esaslara uygun olup olmadığı hususunun kamu kurum ve kuruluşlarınca ivedilikle incelenmesi gerektiği, söz konusu raporların bahsi geçen hükümlere aykırı olması hâlinde bu durumun memura yazılı olarak bildirilmesi gerektiği; bu bildirim üzerine memurun, bildirim yapıldığı günü takip eden gün görevine gelmekle yükümlü olduğu, bildirim yapıldığı hâlde görevlerine başlamayan memurların izinsiz ve özürsüz olarak görevlerini terk etmiş sayılarak haklarında 657 sayılı Kanun ve özel kanunların ilgili hükümleri uyarınca işlem yapılması gerektiği,

- Devlet memuruna 657 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin son fıkrası uyarınca verilen refakat izninin başlangıç tarihinin sağlık kurulu tarafından verilen raporun tarihinin esas alınarak belirlenmesi gerektiği,

- Bakanlığınız personelinin refakat izni onayının çıkmasını beklediği sırada kullanmış olduğu yıllık iznin daha sonra kullanılmak üzere memurun yıllık iznine eklenmesi gerektiği,

- Refakat sebebiyle izin verilmesine esas teşkil edecek sağlık kurulu raporunda; refakati gerektiren tıbbî sebeplerin, refakat edilmediği takdirde hayatî tehlikenin bulunduğu, sürekli ve yakın bakım gerektiğinin, üç ayı geçmeyecek şekilde refakat süresinin ve varsa refakatçinin sahip olması gereken özel niteliklerin yer alması gerekmekte olup, bahsi geçen hususlardan birini içermeyen sağlık kurulu raporuna istinaden Devlet memuruna refakat izni verilmesinin mümkün bulunmadığı,

- Mezkur Yönetmelik'in 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında aynı kişiyle ilgili olarak aynı dönemde birden fazla memurun refakat izni kullanamayacağına dair bir sınır getirilmiş olup, hasta olan kişiye bakacak başka yakınların bulunması halinde memura refakat izni verilmeyeceğine dair bir düzenleme mezkur Kanun ve Yönetmelik hükmünde yer almadığından hasta olan kişiye bakacak başka kardeşlerin veya eşin bulunması halinde de memurun refakat izni kullanmasının mümkün olduğu,

- Refakat izni verilmesine esas teşkil eden sağlık kurulu raporlarının mezkur Kanun ve Yönetmelik hükmünde yer alan esaslara uygun olması halinde refakat izni verilmesi hususunda kamu kurum ve kuruluşlarının takdir yetkisinin bulunmadığı,

mütalaa edilmektedir.